

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС
ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ

Бухоро муҳандислик-технология институти

“Руйхатгаолинди”
№ 0290
« 29 08 2019 йил

КОМПЮТЕРДА ЛОЙНҲАЛАШ

ФАНИНИНГ ИШЧИ ҲАМЛАДАСТУРИ

Билим соҳаси: 300 000 - Ишлаб чиқариш техника соҳаси
Таълим соҳаси: 340 000 - Архитектура ва қурилиш
Таълим йўналиши: 5340100 - Архитектура (турлари бўйича)

Машғулотлар ва назорат таркиби

Таълим йўналиши коди ва номи	Талабанинг ўқув юкламаси, соат								Семестрлар
	Умумий юкламада жами	Аудитория машғулотлари						Мустақил иш	
		Жами	Маъруза	Амалий семинар	Лабор. иши	Семинар	Қурилиш (лойдлари бўйича)		
5340100 - Архитектура	116	72	18	54	-	-		44	3-семестр
	116	72	18	54	-	-		44	4-семестр
	51	28		28				23	5-семестр
Жами:	283	172	36	136				111	

Бухоро – 2019

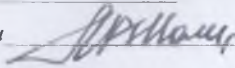
Фаннинг ишчи ўқув дастури Ўзбекистон Республикаси Олий ва Ўрта махсус таълим вазирлигида 2018 йил “___” ___ даги №_____ сонли буйруқ билан тасдиқланган “Компютерда лойихалаш” фани дастури асосида тузилган.

Тузувчи: Х.Б.Сайфиев - БМТИ Архитектура кафедраси ката ўқитувчиси

Тақризчилар: доц.Ш.Р.Мирзаев –Архитектура кафедраси мудири, т.ф.н., доцент.

3. Мухиддинов- Бухоро вилоят бош архитектору

Иш дастури Архитектура кафедрасининг йиғилишида муҳокама қилинди, йиғилиш баёни №: _____ 2019 йил

Кафедра мудири доц.Ш.Р.Мирзаев

Иш дастури ~~Мухиддинов~~ қурилиш факультети кенгашида қури
чиқилди ва тасдиқлаш учун тавсия этилди, йиғилиш баёни №: _____ 2019йил

Факультет декани: доц. Муродов Ш. М.

1. Ўқув фани ўқитилиши бўйича услубий кўрсатмалар.

“Архитектура” таълим йўналишлари бўйича тахсил олувчиларга “Компьютерда лойиҳалаш” фани 3, 4, ва 5 -семестрлар давомида ўқитилади.

“Компьютерда лойиҳалаш” фани олий профессионал билим даражасини белгиловчи Давлат таълим стандартида математик ва табиий- илмий ўқув фанлари каторидан ўрин олган ва қурилиш лойиҳаларни график ва ҳисоб қисмларини бажарилишини таъминлайди.

“Компьютерда лойиҳалаш” ўқув фани фани ихтисослик фанларини ўзлаштиришга замин тайёрлайди, ушбу фанлардан лойиҳалар бажаришда ҳисоб-китоб ва график қисмларда “Компьютерда лойиҳалаш” усул ва воситалари қўлланади.

“Компьютерда лойиҳалаш” фанининг ўзлаштириш архитектура-қурилиш лойиҳалар бажаришда зарур бўлган геометрик, конструктив ва ихтисосликка оид турли масалаларни график усуллари ва компьютер имкониятларидан фойдаланишдаги билим, кўникма ва малакаларни пухта эгаллаган талабалар лойиҳалаш ташкилотларида етук мутахассис бўлишини таъминлайди.

2. Ўқув фанининг мақсади ва вазифаси

Фани ўқитишдан мақсад - талабаларга архитектура-қурилиш лойиҳаларига оид билимларнинг назарий асосларини, архитектура-қурилиш чизмачиликнинг асосий тушунчалари ва сандартларини, компьютерда лойиҳалаш қонунларини ўргатиш ҳамда уларни амалиётда татбиқ этиш кўникмасини ҳосил қилишдан иборат.

Ушбу мақсадга эришиш учун фан талабаларни назарий билимлар, амалий кўникмалар, компьютерда лойиҳалашга услубий ёндашув ҳамда фазовий тасаввурни шакллантириш вазифаларини бажаради.

“Компьютерда лойиҳалаш” фани ўқув- услубий мажмуа, шу жумладан замонавий педагогик технологиялар (фанининг хусусиятлари ҳисобга олинган ҳолда, ишлаб чиқилган технологик модель ва ҳарита) асосида ўқитилади, компьютер графикаси бўлимини ўқитишда талабалар компьютер билан мулоқат шаклида фанини ўзлаштирадilar.

3. Ўқув материалларининг мазмуни.

3.1. Маърузалар номи, маърузаларнинг мазмуни ва ҳажми

№	Маърузалар мавзулари	Дарс соатлари ҳажми
3-семестр		
1.	Компютер графикаси ва унинг турлари	2
2.	AutoCAD график муҳаррири	2
3.	AutoCAD да 2D моделлаштириш панеллари <i>Чизиз асбоблар панеллари</i>	4
4.	AutoCAD да 2D моделлаштириш панеллари <i>Тахрирлаш асбоблар панеллари</i>	4
5.	Катламлар, Катламлар асосида лойихалаш	2
6.	Геометрик моделлаштириш асослари	2
7.	AutoCAD дастурини УЗДСТ талабларига мослаштириш	2
	3-семестрда жами	18 соат

№	Маърузалар мавзулари	Дарс соатлари ҳажми
4-семестр		
1	3ds max. дастури хақида умумий тушунча	2
2	Фойдаланувчи интерфейс хақида маълумот	2
3	3ds max. дастурида объектлар тушунчалари	2
4	3ds max. дастурида объектлар билан ишлаш	2
5	3ds max. дастурида объектлар яратиш	2
6	Ёруклик манбаларини яратиш	2
7	Берилган йул буйича ҳаракат	2
8	Объектнинг акс эттириш режимини танлаш	2
9	Объектлардаги амаллар	2
	4-семестрда жами	18 соат

Маърузалар 5 – семестр учун ўқув режада назарда тутилмаган.

3.2. Амалий машгулотлар мазмуни ва ҳажми.

№	Амалий машгулотнинг номи ва қисқача мазмуни	Дарс соатлари ҳажми
3-семестр		
1.	Кириш. AutoCAD нинг ишчи соли. Бош меню, экран менюси, меню функцияларини тарифлаш.	2
2.	График примитивлар. Тўғри чизик (Line). Тўғри чизикни муҳаррирлаш: ортогонал чизиклар чизиш режимига ўтиш, чузиш (қўлчалар), улчам бўйича чизик чизиш, кесиш (Trim), ўчириш (Erase), белгилаб ўчириш (Delete), параллел чизиклар чизиш (Offset), чизикнинг ранги, турлари ва қалинлиги. Тасвирни катта-кичик қилиш (Zoom Realtime), чизмани экранда суриш (Pan Realtime).	2
3.	График примитивлар. Айлана, ёй ва эллипслар қуриш. Қатламлардан фойдаланиш. Қатламларни ўзгартириш.	2
4.	Абсолют, нисбий, поляр ва цилиндрик координаталар. Боглаш белгиларини ёқиш-ўчириш. Улчам қўйиш.	2
5.	Туташтириш буйруқлари (Fillet, Circle-TTR). Туташма элементларидан ташкил топган текис контурларни ясаш.	2
6.	Поличизик билан контур чизикларини қалинлаштириш (Polyline). Матн ёзувлари (Multiline text).	2
7.	Муҳаррирлаш буйруқлари: буриш (Rotate), акс тасвир яратиш (Mirror), кўпайтириш (Copy), объектлар массиви (Array).	2
8.	Қирқим ва кесимларни штрихлаш (Hatch).	2
9.	Қурилиш чизмалари. Тўғри бурчаклик тўртбурчак (Rectangle) ва кўпбурчак (Polygon) улчам бўйича чизиш. Объектни маълум масофага суриш (Move).	2
10.	Улчамларни муҳаррирлаш. Тайёр қурилиш деталлари (эшик, дераза), мебель, сантехника, электр ва муҳандислик тармоқларини қўйиш (Design Center). Буюмлар масштабини ўзгартириш (Scale). Чизикларни чузиш (Extend).	2
11.	Уч ўлчамлик ясашлар. Кўринишларни (View) экранга чақириш. Тўғри чизиклик кўпбурчакни текисликка бирлаштириш (Region). Текисликни кўтариш (Extrude).	2
12.	Жисмларни бир биридан айириш (Subtract), бирлаштириш (Union), жисмларнинг умумий қисмини қолдириш (Intersect). Моделлаш буйруқларини экранга чақириш ва жойлаштириш. Қия қисмлик деталнинг изометриясини ясаш. Резба тишларини изометриясини ясаш (Helix, Sweep).	2
13.	Таркибли буюмнинг уч ўлчамлик тасвирини (изометриясини) ясаш (эшик, дераза).	2
14.	Матнни расмдан AutoCAD га жойлаштириш.	2
15.	Айланма сиртлар ясаш (Revolve). Профил шақлини фазовий синик чизик (3D Polyline) бўйича йўналтириш (Extrude-	4

	Path) ва фазовий силлик эгри чизик (Spline) бўйича йўналтириш(Sweep).	
16.	Юзани кўтариш (Extrude Face). Параллелепипед, конус, пирамида, тор, пона, шар жисмларини куриш.	4
17.	Уйнинг уч ўлчамлик тасвирини ясаш. Деворларни кўтариш (Presspull). Эшик ва дераза ўринларини деворда аниқлаш ва ўйиш.	4
18	Том ўлчамларини аниқлаш ва каркасини ясаш. Том ёпиш (3D Face).	4
19	Сиртларни куриш (тўр, параллелепипед, конус, яримсфера, сфера). Материалар. Материалларни жисмга бериш, ажратиш ва ўзгартириш.	2
20	Материалларга ранг бериш (тўкартириш). Материаллар масштабини ўзгартириш. Материалларни импорт қилиш.	2
21	3D моделларни рендерлаш. Уч ўлчамли моделлар компьютерда яратишдан фойдаланиб чизмаларни шакллантириш. Объеклар тасвирини перспективага ўтказиш.	2
22	Уч ўлчамли фазода тузатишлар киритиш. Уч ўлчам объекларни тахрирлаш. Қирраларни тахрирлаш. Жисмларга айланиш шаклларини бериш.	2
23	Жисмларнинг бир-бирига боғлиқлиги. Ҳк атрофида айлантириш. Акс тасвирни ясаш. Уч ўлчамли тўпламда кўпайтириш.	2
	3-семестрда жами	54 соат

№	Амалий машғулотнинг номи ва қисқача мазмуни	Даре соатлари ҳажми
	4-семестр	
1	3ds max. Интерфейслари билан умумий танишув. Кўриниш экранни ва панеллар.	2
2	Уч ўлчамли моделларнинг асосий принциплари. Оддий трансформациялар – суриш, буриш, масштаблаш. (Create Geometry) панелининг стандарти ва кенгликлари.	2
3	Объект юзачаларининг хусусиятлари ва изохи. Нормаллар тушунчаси.	2
4	Объект бўлаклари ва уларни сатҳини белгилаш. Объект бўлаклари тахрирлаш.	2
5	Кесиш, бирлаштириш ва объектларни кесишган бўлақларидан фойдаланиш ва уларни бажаришга талаб.	2
6	Extrude, Lathe модификаторлари. Bend, Taper модификатори.	2
7	Бир ва бир неча профиллар билан лофт объектларни куриш.	2
8	Лофт объектларни тахрирлаш (профиллар ва йўлларни ўзгартириш).	2
9	Параметрлик объектларни полигонал шаклга ўтказиш.	2

10	Edit mesh va Edit Spline модификатори.	2
11	Объектларни кўпайтириш турлари. Тўпламлар.	2
12	Объект координаталар система. Symmetry, Bevel, Profile va Lattice. Модификаторлари.	2
13	Икки ўлчамли примитивлар (сплайн шакллар) ва уларни тахрирлаш.	2
14	Уларни тахрир қилиш учун сплайн шаклига ўтказиш. Объект қисмларининг еллайни.	2
15	Камера ўрнатиш. Камера параметрлари ва уни бошқариш.	2
16	Стандарт ёруғлик манбаи ва унинг асосий параметрлари. Ёруғликни ўрнатиш.	2
17	Рендер дарчасининг параметрлари. Ясаладиган тасвирнинг ўлчами.	2
18	Фотометрик ёруғлик манбаи ва уларни мослаш. Light Tracer.	2
19	Материалларни тахрирлаш. Материал ва карталарнинг асосий параметрлари.	2
20	UVW-mapping модификатори. Орқа плани ўрнатиш.	2
21	Mesh smooth модификатори билан кам майдонли силиқ объектларни қуриш.	2
22	Альфа-канал тушунчаси ва уни қўллаш.	2
23	Богловчиларни ва Align буйруқларини ишлатиш. Scatter кўпайтириш объектларини тақсимлаш	2
24	Анимация, кириш қисм. Тезлик (fps), кадрлар сонини ўрнатиш.	2
25	Анимация ва йўналиш бўйича ҳаракатга келтириш.	2
26	Йўналиш бўйича камерани ҳаракатлантириб анимация яратиш.	2
27	Интерьер бўйлаб камерани ҳаракатга келтиришни яратиш.	2
	4-семестрда жами	54 соат

№	Амалий машғулотнинг номи ва қисқача мазмуни	Дарс соатлари хажми
5-семестр		
1	Конструкциялар ҳақида маълумот (тўсин, ферма, пойдевор)	2соат
2	Конструкцияларни ҳисоблаш дастурларига қўйиладиган талаблар	2соат
3	Конструкцияларни ҳисоблаш дастури “BASE” ҳақида умумий тушунча	2соат
4	“BASE” дастурида ишлашдакучларни йиғишни ҳисоблаш	2соат
5	“BASE” дастурида ҳисоблашда маълумотлар базасини киритиш	2соат

6	“BASE” дастуридаги пойдевор бўлимини (козиқли, яхлит, лентасимон) ҳисоблашни ўрганиш ва натижаларни муҳокама қилиш	2соат
7	“BASE” дастуридаги фермалар бўлимини (хар хил шаклдаги ва ўлчамдаги) ҳисоблашни ўрганиш ва натижаларни муҳокама қилиш	2соат
8	“BASE” дастуридаги “Рамы” бўлимида маълумотлар киритиш, ҳисоблаш, натижавий эпюраларни урганиш ва натижаларни муҳокама қилиш	2соат
9	“BASE” дастуридаги темир тўсинлар ва фермаларни узелларини ҳисоблаш	2соат
10	“BASE” дастуридаги архитектура бўлимида(аэрация, табиий ёруғлик,)ҳисоблашни ўрганиш	2соат
11	“BASE” дастурида сув таъминоти, электр, ва биноларни ёнғин хавфсизлик даражаларини ҳисоблаш	2соат
12	“Тўсинларни ҳисоблаш ” дастури ҳақида маълумот	2соат
13	“Тўсинларни ҳисоблаш” дастурида маълумотлар киритиш	2 соат
14	“Тўсинларни ҳисоблаш” дастурида темир, темир бетон, тўсинларни ҳисоблаш натижаларини эпюра шаклида намойиш қилишни ўрганиш	2соат
5-семестрда жами		28 соат

3.3 Мустақил ишлар мавзулари

№	Мустақил ишларнинг номи ва мазмуни	Даре соатлари ҳажми
3-семестр		
1	Қиялик, туташма ва симметрик акс тасвир қуриш учун машқлар (швеллер, двутавр)	4 соат
2	Ясси техник детални чизмасини бажариш.	4 соат
3	Симметрик тасвирни туташмаларини яшаш (ваза).	4 соат
4	Сантехника ва мебель жиҳозлари билан бино планини ҳақиқий катталигида ишлаш.	4 соат
5	Қурилиш конструкцияси чизималарини бажариш	4 соат
6	Уч ўлчамдаги эшик ва деразаларни қуриш (аксонометрияда).	4 соат
7	Айланма зиналарни яшаш.	4 соат

8	Бир каватли бинони ҳақиқий ўлчамда лойиҳалаш (аксонометрияда кўриниши).	4 соат
9	Архитектура объектини ёруғлик манбаилари, материаллари билан ўзининг ҳақиқий катталигида лойиҳалаш.	4 соат
10	Фон ва антуражларни ўрнатиш. Ортогонал ва перспектив тасвирлари.	4 соат
11	Хонанинг мебеллар, пардалар, материаллар, ёруғлик манбаилари билан интерьерини яшаш.	4 соат
3-семестрда жами		44 соат

№	Мустақил ишларнинг номи ва мазмуни	Дарс соатлари хажми
4-семестр		
1	Оддий шакллардан мевали натюрморт ишлаб чиқиш.	4 соат
2	Мибеллар яшаш	4 соат
3	Ўлчамлар бўйича эшик ва деразалар яшаш	4 соат
4	Зиналар яшаш	4 соат
5	Устун ва пардалар яшаш	4 соат
6	Архитектура объектини ёруғлик манбаилари, материаллари билан лойиҳалаш.	4 соат
7	Жиҳозланган бурчакли интерьер яшаш	4 соат
8	Экстерьер ёки интерьернинг кўриб чиқиш анимациясини ишлаб чиқиш.	4 соат
9	Материалларни таҳрирлаш. Материал ва карталарнинг асосий параметрлари.	4 соат
10	Боғловчиларни ва Align буйруқларини ишлатиш. Scatter кўпайтириш объектларини тақсимлаш	4 соат
11	Анимация ва йўналиш бўйича ҳаракатга келтириш.	4 соат
4-семестрда жами		44 соат

№	Мустакил ишларнинг номи ва мазмуни	Дарс соатлари ҳажми
5-семестр		
1	“BASE” дастурида ишлашда вактинчалик ва доимий кучларни йиғишни урганиш.	4 соат
2	“BASE” дастуридаги пойдевор бўлимини узлаштириш	4 соат
3	“BASE” дастуридаги маталлар булимидаги барча метал конструкцияларни урганиш	4 соат
4	“BASE” дастурида матал фермаларни ҳисоблаш	4 соат
5	“BASE” дастурида ёғоч фермаларни ҳисоблаш	4 соат
6	“BASE” дастуридаги архитектура булимида(азрация, табиий ёруглик.)ҳисоблашни мустақил такрорлаш	3 соат
5-семестрда жами		23 соат

4. Амалий машғулотлар бўйича кўрсатма ва тавсиялар

“Компьютерда лойиҳалаш” фанидан таълим бериш амалий машғулотлар шаклида ўтказилади ва бу машғулотларда чизмаларни яратишда компьютер график дастурларнинг буйруқлари ва имкониятлари ўрганилади. “Компьютерда лойиҳалаш” фани бўйича машинасозлик ва қурилиш буюмларнинг чизмалари стандарт ва қондалар асосида яратилади. “Компьютерда лойиҳалаш” фанини ўзлаштириш жараёнида икки ва уч ўлчамли тасвирлар яратишда замонавий график дастурлар ўзлаштирилади. Компьютер график дастурларни ўрганиш бўйича амалий машғулотлар тарқатма материал билан таъминланади ва компьютер билан мулоқат шаклида ўтказилади.

5. Мустақил ишлари бўйича кўрсатмалар

Мустақил график ишларни бажаришдан мақсад – талабаларни мустақил ишлаш қобилиятини ривожлантириш, олган билимларини қўллашда амалий қўникмалар ҳосил қилиш, бевосита қурилиш конструкцияларнинг геометрик параметрларини аниқлаш, архитектура-қурилиш лойиҳаларни бажаришда қўникмаларини ҳосил қилиш.

Мустақил ишлар мавзулари бўйича топшириқлар вариантлари тайёрланади ва ҳар бир талабага шахсий топшириқ берилади. График ишлар А4 форматдаги чизмадан иборат.

Компьютер график дастурлар ёрдамида бажариладиган чизма топшириқлар (Мустақил ишлар) умумлаштирилган мавзулари:

Мустақил умумлаштирилган мавзулари

6. Мустақил таълим ва мустақил ишлар.

Талаба мустақил ишни тайёрлашда муайян фаннинг хусусиятларини ҳисобга олган ҳолда куйидаги шакллардан фойдаланиш тавсия этилади:

Дарслик ва ўқув қўлланмалар буйича фан боблари ва мавзуларини ўрганиш;

Тарқатма материаллар буйича маърузалар қисмини ўзлаштириш;

Масалалар тўрламларидан боблар буйича комплекс масалалар ечиш;

Маълумотлар тўпламларидан қўшимча маълумотлар олиш;

Қўшимча адабиётлардан фойдаланиш.

Компьютер графикаси фанидан уй-график ишларни бажариш, буйруқларни имкониятларини чуқурроқ ўрганиш, чизмаларни коғозга тушириш, Интернетдаги маълумотлар билан танишиш.

7. Баҳолаш мезонлари

Талабалар билимини баҳолаш мезонларини

Талабаларнинг билими куйидаги мезонлар асосида: талаба мустақил ҳулоса ва қарор қабул қилади, ижодий фикрлай олади, мустақил мушоҳада юритади, олган билимини амалда қўллай олади, фаннинг (мавзунинг) моҳиятини тушунади, билади, ифодалай олади, айтиб беради ҳамда фан (мавзу) буйича тасаввурга эга деб топилганда - 5 (аъло) баҳо;

талаба мустақил мушоҳада юритади, олган билимини амалда қўллай олади, фаннинг (мавзунинг) моҳиятини тушунади, билади, ифодалай олади, айтиб беради ҳамда фан (мавзу) буйича тасаввурга эга деб топилганда - 4 (яхши) баҳо;

талаба олган билимини ачалда қўллай олади, фаннинг (мавзунинг) моҳиятини тушунади, билади, ифодалай олади, айтиб беради ҳамда фан (мавзу) буйича тасаввурга эга деб топилганда - 3 (қониқарли) баҳо;

талаба фан дастурини ўзлаштирамаган, фаннинг (мавзунинг) моҳиятини тушунмайди ҳамда фан (мавзу) буйича тасаввурга эга эмас деб топилганда - 2 (қониқарсиз) баҳо билан баҳоланади.

Назорат турларини ўтказиш буйича тузилган топшириқларнинг мазмуни талабанинг ўзлаштиришини ҳолис (объектив) ва аниқ баҳолаш имкониятини бериши шарт.

**8. Асосий ва қўшимча ўқув адабиётлар ҳамда ахборот манбаалари
Асосий дарсликлар ва ўқув қўлланмалар:**

1. Қ.Ж.Холлиев AutoCAD -Toshkent 2009, 95 б
2. М.Арипов, А.Хайдаров, Информатика асослари, Ўқув қўлланма, Тошкент, 2006 й.
3. Rixsiboyev T. Kompyuter grafikasi. – T.: 2006.
4. Райан Д. Инженерная графика в САПР,-М, 1989
5. Петерсон М. Эффективная работа с 3D Studio Max. СПб: Питер Ком, 1999 г
6. Келли Л. Мэрдок. 3DS Max 9 Библия пользователя. СПб., 2009 г

Қўшимча адабиётлар

1. Мирзиёев Ш.М. Танқидий таҳлил, қатъий тартиб-интизом ва шахсий жавобгарлик-ҳар бир раҳбар фаолиятининг кундалик қондаси бўлиши керак.Т., “Ўзбекистон”. 2016й. 55 бет.
2. Мирзиёев Ш.М. Қонун устуворлиги ва инсон манфаатларини таъминлаш - юрт тараққиёти ва халқ фаровонлигининг гарофи. Т., “Ўзбекистон”. 2016й. 486 бет.
3. Мирзиёев Ш.М. Буюк келажакимизни мард ва олижаноб халқимиз билан бирга курашимиз. Т., “Ўзбекистон”. 2016й. 55 бет.
4. Мирхамидов Д.Х., Холлиев Қ.Ж. 3Ds max. ТАҚИ. 2013.
Д.Х.Мирхамидов, И.Т.Ерматов. Компьютерда лойиҳалаш. ТАҚИ, 2007.
5. Воҳидов М.М., Мирзаев Ш.Р. Фуқаролик биноларининг конструкциялари. Тошкент, Ўз. Рес. О ва ЎМТВ, 2003.
6. Воҳидов М.М., Мирзаев Ш.Р. Бинолар ва иншоотлар конструкциялари. Тошкент, Мехнат, 2003.

Интернет сайтлари

1. www.autocad.ru.
2. www.autodesk.com
3. <https://cad.ru/ru/software> -инженеры-конструкторы расчеты
строительных конструкций
4. <https://www.dlupal.com/ru>-Интуитивное инженерное программное
обеспечение для расчета
5. <https://www.pss.spb.ru>-современные и инновационные программы для
проектирования и расчета конструкций любой сложности
6. [www. ZivoNET.uz](http://www.ZivoNET.uz)